

Sols

Un barbarisme repetidament combatut des de Fabra ençà, però que no s'ha aconseguit extirpar mai del tot, és el que representa la forma adverbial «solsament», pronunciada «solzament», com *endinsament* o *enfonsament*. Els adverbis acabats en *-ment*, deia Fabra i ho hem anat repetint, es formen sobre el femení dels adjectius però no sobre d'altres adverbis. Així, afegint a *sola*, femení de *sol*, la terminació *ment*, obtenim l'adverbi de manera *solament*. En carvi, essent ja *sols* una forma adverbial, no és procedent d'obtenir-ne una altra forma d'aquesta mateixa categoria gramatical afegint-li el sufix indicat. D'altra banda, si de cap forma es pot dir que és ben innecessària, és precisament de «solsament», per tal com la mateixa idea es pot expressar pels adverbis que ja hem indicat, *solament* i *sols* (nu o reforçat amb *tan*: *tan sols*); i, a més, per *únicament* i *només*. I, encara, la llengua posseeix d'altres mitjans amb què expressar aquesta idea d'exclusivitat. Efectivament, amb el mateix valor, per exemple, que *solament* (o *sols*, *tan sols*, etc.) *tenia un amic*, es pot dir també *No tenia sinó un amic*.

Podriem dir, doncs, que «solsament» és un barbarisme molt «geniu». Volem dir, que no és cap castellanisme, com tants i tants barbarismes que s'han introduït en la nostra llengua, sinó que, ben al contrari, ha sorgit amb la idea errònia que era un mot molt «català»

molt adequat per a oposar a *solament*, injustament suspecte de castellanisme a causa de la seva similitud amb «solamente. (Ningú, però, no ha pensat mai a rebutjar, per exemple, *únicament*, pel fet que representi el mateix tipus de similitud amb la forma del castellà corresponent.) Però si semblava que en aquest camp de significació l'únic barbarisme existent no era degut a la influència del castellà, sinó creat més aviat amb la preocupació d'allunyar-se'n, ara ja no podem continuar dient el mateix. Hem observat, efectivament, que n'hi ha que ja no diuen ni «solsament» ni *solament*, *sols* o *tan sols*, sinó que diuen *sol*, volem dir amb valor adverbial, tal com fa el castellà amb «sólo». El castellà, com és sabut, al costat de «solo» adjectiu té «sólo» adverbi, que diferencia amb accent diacrític de l'anterior. Però en català *soi* és només adjectiu (deixem ara de banda els substantius que tenen aquesta mateixa forma) i no s'ha d'usar mai com a adverbi. Diuen: «Sol he comprat un llibre», «Sol hi vaig anar jo», «Ho sabia sol en Ramon». Vet aquí una innovació lamentable, que no hauria de prosperar. Com hem vist, no ens manquen pas els recursos adequats, en aquest cas: *Sols he comprat un llibre*; *Solament hi vaig anar jo*; *Ho sabia només en Ramon*; *No ho sabia sinó en Ramon*; *Tan sols...*; *Únicament...*